

Handläggare

Datum

2014-05-05

Diarienummer

BUN-2014-0799

Barn- och ungdomsnämnden

Förslag till Inriktning Verksamhet Ekonomi 2015-2018 för Uppsala kommun

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

- att** godkänna förslaget till IVE 2015-2018 avseende de delar som omfattar nämndens ansvarsområde,
- att** förbereda och genomföra de verksamhetsförändringar som IVE 2015-2018 innehåller avseende nämndens ansvarsområde,
- att** de inriktningsmål, indikatorer, uppdrag och ekonomiska förutsättningar som IVE 2015-2018 innehåller i tillämpliga delar ska utgöra bas för nämndens verksamhetsplan 2015-2018, samt
- att** nämndens verksamhetsplan 2015-2018 ska översändas till kommunstyrelsen senast den 31 augusti 2014.

Bakgrund

En ny IVE-process har fastställts av kommunstyrelsen 18 december 2013. För att ge tydliga politiska och ekonomiska förutsättningar för planeringen har politisk inriktning och planeringsdirektiv med tillhörande processbeskrivning utarbetas som grund för processen. I den nya IVE-processen fastställdes nya former för beredning. Respektive nämnd ska fatta beslut om nämndens ansvarsområde och ekonomiska förutsättningar innan beslut om hela IVE fattas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige den 21 maj respektive 9-10 juni.

Nuvarande 72 inriktningsmål har i föreslagen IVE blivit 18 inriktningsmål, samtidigt som indikatorer och målvärden har kopplats till respektive inriktningsmål. Den nya uppföljningsmodellen kommer att utvecklas ytterligare. En viktig faktor är att indikatorerna är jämförbara med andra kommuner och över tid. Samtliga uppdragskontor har bidragit till det strategiska innehållet kopplat till respektive ansvarsområde.

Befintliga nämnder ska på basis av fastställd IVE upprätta verksamhetsplaner. Dessa planer ska göras indelade per verksamhetsområde så att de vid en eventuell ny nämndorganisation kan fördelas på nya nämnder.

IVE 2015-2018 kommer att justeras i november förutsatt att beslut om ny nämndorganisation fattas av kommunfullmäktige i juni.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Jan Holmlund
Tf direktör

Datum 2014-05-05 Diarienummer BUN-2014-0799
Rev 2014-05-14

Kommunstyrelsen

FÖRSLAG

Förslag till Inriktning Verksamhet Ekonomi 2015-2018 för Uppsala kommun

Inriktning i förslaget till IVE

Kommunstyrelsen har lagt fram ett förslag till Inriktning, verksamhet, ekonomi (IVE) för perioden 2015-2018. Barn- och ungdomsnämnden godkänner de av kommunstyrelsen föreslagna inriktningsmålen och de ekonomiska ramarna med de justeringar och korrigeringar av verksamheterna som ramen tillåter.

Budgetram 2015 nämnden totalt

Barn- och ungdomsnämnden har tilldelats 3 727 701 tkr i kommunbidrag för 2015, en uppräkningsökning i förhållande till 2014 med 126 433 tkr. Inom grundskolan sker en kraftig ökning av antalet elever från 20 910 elever i IVE 2014 till 21 567 elever i IVE 2015.

Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	år 2014	år 2015	differens
Politik	1 413	1 423	10
Kultur och fritid	80 619	86 539	5 920
Förskola	1 309 267	1 343 330	34 063
Skolbarnsomsorg	209 139	216 713	7 574
Förskoleklass	151 923	148 782	-3 141
Grundskola	1 594 889	1 671 838	76 949
Grundsärskola	82 105	85 037	2 932
Insatser enligt SoL	16 235	16 435	200
Insatser enligt LSS och LASS	155 678	157 604	1 926
Total	3 601 268	3 727 701	126 433

I nämndens budget för 2015 har antagits det prisindex för kommunal verksamhet som är framtagen av Sveriges kommuner och landsting (SKL). För år 2015 är pris- och löneökningar beräknade till 2,8 procent enligt prisindex.

I förslaget till IVE 2015-2018 finns en utgångspunkt att nämndernas kostnadsutveckling måste komma ned till en nivå som ligger under tillväxten på skatteintäkter. Den kompensation som ges för pris- och löneökningar ligger på 1,0 procent för 2015 vilket innebär att det kommer att krävas effektiviseringar inom många områden.

4.2 Pedagogisk verksamhet

Förskola

Inriktning i förslaget till IVE

I förslaget till IVE lyfts förskolan fram som en grund för att lyckas i skolan. I det arbetet är satsningen på förskolor av hög kvalitet viktig. Störst betydelse för kvaliteten i förskolan har personalens utbildning och kompetens. Minskad storlek på barngrupperna är en högt prioriterad satsning under 2015. Förskolan är första steget i utbildningssystemet. För att lyckas i skolan är det viktigt att alla barn får möjlighet att delta i förskolans verksamhet. Barn till arbetslösa och föräldralediga föräldrar kommer att erbjudas utökad tid i förskolan.

Budgetram 2015 förskola

Nämndens ansvarsområde innefattar förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	år 2014	år 2015	differens
Förskola	1 309 267	1 343 330	34 063
Total	1 309 267	1 343 330	34 063

Nämnden har tilldelats 1 343 330 tkr i kommunbidrag för år 2015, en uppräknig i förhållande till 2014 med 34 063 tkr. Kommunbidraget är uppräknat med drygt 4,1 procent per barn år och de förväntade kostnadsökningarna uppgår till 2,8 procent 2015 enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Antalet barn 1-5 år beräknas 2015 öka marginellt till totalt 12 474 barn mot 12 466 barn 2014. Servicegraden beräknas ligga på 90 procent under förutsättning att vårdnadsbidraget finns kvar. Vårdnadsbidraget påverkar servicegraden med cirka 1,9 procent.

I förslaget till IVE ingår också ett statligt kommunutjämnande bidrag med 13 400 tkr där staten följer upp andelen 3-åringar som går i förskolan och att de grundbelopp som utgör ersättning till både kommunala och fristående förskolor fördelas på likvärdiga villkor.

För att nå målsättningen att 100 procent av Uppsalas föräldrar ska känna sig trygga när deras barn vistas i förskolan kommer ytterligare satsningar på förskolan att göras. Idag är 97 procent av föräldrarna trygga när deras barn vistas i förskolan och för att öka tryggheten och nöjdheten satsas 2015 på framförallt högre kompetens och mindre barngrupper.

En riktad satsning på 20 000 tkr till förskolan är en förstärkning för att minska barngrupperna i förskolan. För att förverkliga detta mål kommer nämnden att ge i uppdrag till kontoret att utreda om ändrade lokala riktlinjer krävs eller att mer i detalj följa upp antalet barn per årsarbetare och förskola. Idag är snittet i Uppsala kommun 5,4 barn/årsarbetare i förskolan. I den jämförande kommungruppen ligger antal barn per årsarbetare mellan 4,3 och 5,9.

En riktad satsning på 20 000 tkr görs även för att skapa likvärdiga villkor för alla förskolebarn. Barn till arbetslösa och föräldralediga föräldrar kommer att erbjudas 30 timmar per vecka i förskolan från och med 1 september 2014.

Andelen årsarbetare med förskollärarexamen beräknas öka från idag 42 procent till 45 procent 2015. En stor utmaning för förskolorna under 2014-2016 är de ökade kostnaderna för förskolläraarnas löner med cirka 3,5-4 procent per år. Löneökningarna åren 2015 och 2016 kostar cirka 10 000 tkr per år.

Vård & bildnings hyror för förskolelokaler kommer under 2015 att höjas cirka 1-2 procent vilket påverkar förskolornas totala budget. Hyreskostnaderna för förskolelokalerna är cirka 129 000 tkr och utgör 14 procent av Vård & bildnings totala budget.

Att minska antalet barn i barngrupperna kan jämföras med målsättningen att minska antalet barn per årsarbetare. För att nå budgetramen 2015 som innehåller riktade satsningar på 40 000 tkr kommer det att krävas kostnadsanpassningar för att behålla samma kvalitet i förskolan som idag.

Grundskola

Inriktning i förslaget till IVE

Inriktning och fokusering i förslaget till IVE är kunskap, valfrihet och trygghet åt alla. För att elevernas kunskapsresultat ska bli bland landets bästa ska varje elev mötas utifrån sina förutsättningar och behov. Lärarnas administration ska minska så att de kan ägna sig åt undervisning. Pedagogisk skicklighet och erfarenhet ska ge högre lön och fler karriärtjänster ska inrättas. Utbildningen i grundsärskolan ska motsvara den som ges i grundskolan och eleverna ska veta vad som krävs för att nå målen.

Budgetram 2015 grundskola

Nämndens ansvarsområde omfattar förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola

Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	år 2014	år 2015	differens
Skolbarnsomsorg	209 139	216 713	7 574
Förskoleklass	151 923	148 782	-3 141
Grundskola	1 594 889	1 671 838	76 949
Grundsärskola	82 105	85 037	2 932
Total	2 038 056	2 122 370	84 314

Antalet elever inom grundskoleverksamheten förväntas öka från 20 910 elever år 2014 till 21 730 elever år 2015. I förslaget till IVE har kommunbidraget för 2015 ökat 0,2 procent per elev jämfört med 2014 vilket motsvarar 211 kronor per elev. Jämfört med pris- och löneökningar på 2,8 procent innebär förslaget krav på effektivisering om 2,6 procent eller 52 850 tkr. Enligt lönepolitisk agenda 2014-2016 ska även 10 000 tkr i föreslagen budget gå

till höjda lärarlöner 2015. Grundskolan går in i en period med växande elevkullar med behov av fler skollokaler som följd.

I förslaget till IVE ingår ett statligt kommunutjämnande bidrag om 10 000 tkr där staten förväntar sig ambitionshöjningar genom denna ersättning för att täcka kostnaderna för fler nationella prov, införandet av betyg i åk 6, kravet på lärarlegitimation, implementeringen av nya skollagen, utökad undervisning i matematik och för rektorsutbildning.

Sammantaget innebär förslaget att grundskolan behöver kostnadsanpassa verksamheterna med 72 850 tkr vilket kräver goda förutsättningar för styrning och ledning av verksamheten. Med en mer renodlad och tydligare styrning där resurser fördelas utifrån klart definierade behov kan en kostnadsanpassning ske utan att ambitionsnivån i inriktningsmålen minskas.

Förskoleklass

För förskoleklassen är kostnaden per elev i Uppsala den högsta i jämförbara kommuner. Kostnaden som är 10 tkr högre per elev är en medveten satsning från nämnden på de yngre åldrarna. En kostnadsanpassning utifrån förslaget till IVE är möjlig att genomföra men får konsekvenser i form av större elevgrupper.

Grundskola

Förslaget kommunbidrag leder tillsammans med höjda lärarlöner och elevtalsökningar till krav på kostnadsanpassningar. Antalet elever per lärare 2013 var 12,6. För gruppen större städer var den genomsnittliga lärartätheten 12,2. Spridningen av antalet elever per lärare är i de kommunala skolorna i Uppsala mellan 8,8 till 18,8. Om det minskade kommunbidraget enbart skulle justeras genom att minska antalet lärartjänster skulle lärartätheten minska betydligt. För att behålla antalet lärare per elev krävs andra typer av anpassningar.

Uppsalas kommunala skolor hade i jämförelse med andra större kommuner en förhållandevis hög kostnad per elev för administration och kompetensutveckling enligt statistik från 2012 som är de senast publicerade siffrorna¹. Kostnaden för administration och kompetensutveckling var per elev 3 300 kronor högre i Uppsala än i andra större kommuner 2012. Det motsvarar en total kostnad om 47 850 tkr. Samtidigt lades mindre pengar på elevernas undervisning i Uppsala 2012. Kostnaden för undervisningen i de kommunala grundskolorna var 12 tkr kronor lägre per elev än för kommunala grundskolor i andra större kommuner. Det innebär att 47 000 tkr mindre lagts på undervisning än i de andra större kommunerna. Med en ny nämndorganisation och en ny stabsorganisation finns möjligheter att se över kommunens övergripande kostnader för skola så att mer kan läggas på undervisning.

Fritidshem

Uppsalas fritidshem hade 2012 i jämförelse med andra större kommuner en jämförelsevis låg kostnad per elev. I Uppsala var kostnaden 10 tkr lägre per elev än genomsnittet för större

---

¹ Skolverkets databas SIRIS, kostnader grundskola.

kommuner. För fritidshemmens del innebär IVE-förslaget att det är svårt att kostnadsanpassa ytterligare.

Grundsärskola

I förslaget till IVE ökar kommunbidraget från 82 105 tkr till 85 037 tkr år 2015. Antalet elever inom grundsärskolan ökar från 175 till 180 elever i budget. Kommunbidraget räknat per elev ökar med 0,7 procent år 2015.

Grundsärskolan i Uppsala har den högsta kostnaden per elev i jämförande kommungrupp. På grund av att det de senaste åren varit färre elever än vad som angivits i IVE har nämnden haft möjlighet att ge högre ersättning per elev än kommunfullmäktiges ram. Kostnadsanpassning utifrån förslaget till IVE är möjlig att genomföra.

4.3 Vård och omsorg

Inriktning i förslaget till IVE

I förslaget till IVE finns ett inriktningsmål angivet för vård och omsorg om funktionshindrade. Målet är att antalet verksamhetsområden där lagen om valfrihetssystem (LOV) tillämpas ska öka. Nämnden fattade beslut i mars 2014 att införa LOV för insatsen korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år och korttidsvistelse och korttidstillsyn enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Budgetram 2015 vård och omsorg

Nämnden ansvarar för handläggning av myndighetsfrågor för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, verkställighet av insatser till barn och unga med funktionsnedsättning och bostadsanpassning.

Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	år 2014	år 2015	differens
Insatser enligt SoL	16 235	16 435	200
Insatser enligt LSS och LASS	155 678	157 604	1 926
Total, vård och omsorg	171 913	174 039	2 126

Kommunbidraget uppgår 2015 till 174 039 tkr, vilket är en ökning med 1,2 procent inklusive volymförändring. Den låga uppräkningsen kan innebära underskott i budget, eftersom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag där behovet hos den enskilde styr över insatsen. Kostnadsökningar hos interna och externa utförare beräknas till cirka 2,8 procent. Uppräkningsen innebär en skillnad på 1,6 procentenheter vilket motsvarar 2 600 tkr.

Kostnaden för bostadsanpassning varierar stort över åren och därmed svår att budgetera.

Personlig assistans har ökat de senaste åren. Personlig assistans enligt ASS finansieras till en del av kommunen och till en del av Försäkringskassan. Försäkringskassan gör restriktivare bedömningar än kommunen, vilket ger kommunen ökade kostnader då personens behov av assistans enligt LSS kvarstår.

Kostnaderna för insatsen bostad med särskild service samt elevinackordering ökade under hösten 2013. Många av de nya besluten kräver omfattande insatser och är mycket kostnadskrävande. Kostnaden för bostad med särskild service för en person kan variera från 1 300 tkr till 6 100 tkr. Dessutom tillkommer vitesförelägganden från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för ej verkställda beslut.

I dag fastställs diagnosen neuropsykiatriska funktionshinder till fler personer. Det beror på att den nya diagnosen autismspektrum innefattar fler kriterier än tidigare. Konsekvensen blir att insatser enligt LSS ökar.

I jämförelse med andra kommuner tycks Uppsala ha en lägre andel invånare 0-22 år som har LSS-insatser och lägre kostnader för LSS per invånare och per brukare.

4.5 Kultur och fritid

Inriktningsmål

I förslaget till IVE saknas för nämndens ansvarsområde relevanta inriktningsmål. I texten beskrivs följande inriktningar. Samverkan mellan ideella krafter inom olika kultur- och fritidsverksamheten sker när staden utvecklas. Lokala kulturcentra utvecklas i samverkan mellan kommunen och lokala föreningar i Sävja och Gottsunda. Partnerskap ska prövas med ideella organisationer. Ett drogfritt nöjesutbud och mötesplatser för unga stärks. Ideella organisationer deltar i upphandlingar av kommunens tjänster och service.

Budgetram 2015 kultur och fritid

Nämndens ansvarsområde omfattar fritidsverksamhet genom fritidsgårdar och fritidsklubbar, musikskolor, idrottsskolor, ungdomsevenemang, föreningsbidrag, stöd till ungdomsinflytande samt förstärkta insatser för samverkan mellan verksamheter i Uppsala kommun och mellan Uppsala kommun och ideella sektorn avseende ungdomars fria tid.

Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	år 2014	år 2015	differens
Kultur och fritid	80 619	86 539	5 920
Total	80 619	86 539	5 920

Kultur och fritid budgeterar för en budget i balans. Avtalen med kommunala och externa producenter skrivs upp med 2 procent. Föreningsbidragen stärks och skrivs upp med 2 procent.

Kultur- och fritidsverksamheten har tillförts 5 114 tkr varav 4 130 tkr avser Sävja kulturcentrum. Sävja kulturcentrum startar med oförändrat uppdrag. Medel avsätts i budget till ungdomsverksamheten i Gottsunda kulturhus.

Partnerskap ska prövas vid Sävja kulturcentrum och Stenhagens Bildnings- och kulturcentrum samt i insatser mot utanförskap. Uppdraget genomförs med omfördelning inom budget.

Budgetutrymmet till nya insatser är begränsat. Det gäller framför allt drogfria nöjesutbud och mötesplatser för unga.

För att öka tillgängligheten till och likvärdigheten i fritidsverksamheten för skolbarn har nämnden beslutat att två nya fritidsklubbar ska starta årligen perioden 2013-2015. Det återstår att hösten 2015 starta fritidsklubbar i Innerstaden och Årsta till en kostnad av 750 tkr.

Uppsala Industrihus höjer hyrorna med mellan 12-31 procent för Ungdomens Hus, Grand och Disponentvillan med motsvarande cirka 200 tkr. Ytterligare hyreshöjningar har aviserats för 2016. År 2012 överfördes kostnadsansvaret för skolornas sporthallar/gymnastiksalar från barn- och ungdomsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till idrotts- och fritidsnämnden. En reglering gjordes av skolornas kostnader men inte för fritidsgårdarna och fritidsklubbarna. Idrotts- och fritidsnämnden begär hyresersättning motsvarande 1 000 tkr per år av fritidsgårdarna och fritidsklubbarna. Under förutsättning att inga pågående uppdrag avvecklas av nämnden bedriver fritidsverksamheterna fortsättningsvis ingen idrotts-, lek-, eller motionsverksamhet i sporthallarna vilket påverkar nämndens uppdrag om hälsa och motion.

Förändring år 2015

- Sävja kulturcentrum startar.
- Budget avsätts till Gottsunda kulturhus.
- Avtalen med kommunala och externa producenter skrivs upp med 2 procent.
- Föreningsbidragen stärks och skrivs upp med 2 procent.

Budget 2015-2017

De fasta nettokostnaderna beräknas hos interna och externa producenter öka med cirka 2,8 procent. Inga uppdrags- eller volymförändringar av pågående avtal vidtas.

Barn- och ungdomsnämnden

Cecilia Forss
Ordförande

Kerstin Sundqvist
Sekreterare